

Ε 340/10-2-22

Δικηγορικό Γραφείο
Γεωργίου Χριστοφόρου Χριστοφορίδη
Αθήνα – Μαυρομματαίων 10- 10682- τηλ. 210 82 52 130

georgeenvironment@gmail.com

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Ε΄

ΑΙΤΗΣΙΣ

Του Σωματείου με την επωνυμία «Σύνδεσμος Ιδιοκτητών Κατακλυζομένου Οικισμού Μεσοχώρας ο ΑΧΕΛΩΟΣ», που εδρεύει στη Μεσοχώρα Τρικάλων κι εκπροσωπείται νομίμως. ΑΦΜ 999201326

ΚΑΤΑ

Του Υπουργού Περιβάλλοντος & Ενέργειας.

ΠΕΡΙ ΑΚΥΡΩΣΕΩΣ

Της υπ' αριθ. πρωτοκ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/122534/7715//21-12-2021 αποφάσεως του γενικού διευθυντού περιβαλλοντικής πολιτικής με θέμα την έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) για την κατασκευή και λειτουργία του έργου : Υδροηλεκτρικό Έργο (ΥΗΕ) Μεσοχώρας, στον ποταμό Αχελώο, Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων, καθώς και κάθε άλλης προγενέστερης ή μεταγενέστερης πράξης που ήθελε θεωρηθεί ως συμπροσβαλλόμενη.

Περίληψη. Κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως προβάλλονται οι εξής λόγοι ακυρώσεως : παραβίαση της συνταγματικής προστασίας των οικισμών. Το Σύνταγμα δεν επιτρέπει τη θυσία οικισμών χάριν της εκτέλεσης έργων. Παραβίαση της αρχής της Βιώσιμης Ανάπτυξης, συνολική αντίθεση στην Οδηγία 2000/60/ΕΚ, αντίθεση στα άρθρα 24 παρ.1 και 106 παρ.1 του Συντάγματος. Μη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων του Αχελώου. Παραβίαση της αρχής της Πρόληψης και της Οδηγίας 2014/52/ΕΚ, διότι δεν αξιολογήθηκαν οι σωρευτικές

επιπτώσεις του έργου με εκείνες των υφιστάμενων έργων στον ποταμό, δεν αξιολογήθηκαν οι επιπτώσεις στο περιβάλλον από την πρόσχωση του ταμιευτήρα με φερτά υλικά, δεν αιτιολογείται η επιλογή για διατήρηση τμήματος του οικισμού παρά την περί του αντιθέτου υπόδειξη της ΜΠΕ και, τέλος, διότι η εγκριθείσα ΜΠΕ περιέχει ανακριβή πληροφορία για το κεφαλαιώδες ζήτημα της διάρκειας ζωής του ταμιευτήρα. Παραβίαση της αρχής της Προφύλαξης, διότι προκρίνεται η διατήρηση τμήματος της Μεσοχώρας, μετά τη δημιουργία της τεχνητής λίμνης, παρά τα ποικίλα στοιχεία που καταδεικνύουν τον κίνδυνο επίτασης της διαπιστωμένης γεωλογικής αστάθειας της περιοχής. Παραβίαση της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ διότι εγκρίθηκε Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση, η οποία δεν περιέχει «δέουσα εκτίμηση» των επιπτώσεων του έργου στην ορνιθοπανίδα των επηρεαζομένων ΖΕΠ και δεν βασίσθηκε σε έρευνα και μετρήσεις πεδίου, κατά παράβαση των διατάξεων της ΥΑ170225/2014.

I. Εισαγωγή.

1. Μετά την υπ' αριθ. 2230/2020 απόφαση του Δικαστηρίου, διά της οποίας ακυρώθηκε η πράξη έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του 2017 του φράγματος και του αντίστοιχου υδροταμιευτήρα της Μεσοχώρας, η Διοίκηση επανήλθε με την έκδοση της προσβαλλομένης και με την αναπόδεικτη διαβεβαίωση, ότι το έργο αυτό έχει πλήρως απεμπλακεί από το σχέδιο εκτροπής των υδάτων του Αχελώου. Η απεμπλοκή αυτή όμως είναι δυνατή μόνον διά λόγων, διότι στην πράξη το έργο αυτό αποτελεί πράγματι αναπόσπαστο στοιχείο του σύνθετου τεχνικού εγχειρήματος της εκτροπής, αφού όλα τα επιμέρους έργα αυτού (φράγμα Μεσοχώρας, ημιτελές φράγμα Συκιάς, σήραγγα προσαγωγής των υδάτων από τη Συκιά στη Θεσσαλία κ.λπ.) υφίστανται όπως ακριβώς είχαν εξ αρχής σχεδιασθεί, ενώ η κυβερνητική βούληση για την πραγματοποίηση της εκτροπής έχει ήδη εκφρασθεί διά στόματος του πρωθυπουργού. Αφ' ης στιγμής δημιουργηθούν οι ταμιευτήρες της Μεσοχώρας και της Συκιάς, ο πρώτος θα έχει μοιραίως ρόλο στην διαδικασία της εκτροπής, ήτοι της ρύθμισης των μηνιαίων εισροών στον δεύτερο, όπως γίνεται απερίφραστα δεκτό στην Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση, που εγκρίθηκε με την προσβαλλόμενη (ΕΟΑ σελ.116).

2. Το σωματείο μας είναι γνωστό στο Δικαστήριο ήδη από τις διεξαχθείσες ενώπιόν του δίκες για τη νομιμότητα της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων εκτροπής και ενεργειακής αξιοποίησης των υδάτων του Αχελώου. Συνεστήθη το έτος 1988, επιδιώκοντας έκτοτε και μέχρι σήμερα τη διάσωση της Μεσοχώρας, ως πατρογονικής κοιτίδας των μελών του και όχι ως αθροίσματος ιδιοκτησιών. Από το έτος 2011 οι σκοποί του σωματείου μας διευρύνθηκαν, κατά νομίμως δημοσιευθείσα τροποποίηση του καταστατικού, συμπεριλαμβάνοντας τη μέριμνα για το οικοσύστημα του Αχελώου και για την αποκατάσταση της ελεύθερης ροής του, για τη διατήρηση του οικισμού και του ευρύτερου τοπίου της περιοχής κ.λπ.

Εβίωσε και βιώνει ακόμα την ψυχοφθόρα κατάσταση ομηρίας του χωριού, η οποία διαρκεί σαράντα και πλέον έτη. Ως εκ τούτου, έχει υποχρέωση και επαρκώς φωτισμένο έννομο συμφέρον να ζητήσει από το Δικαστήριο την ακύρωση της πράξης, με την οποία η Διοίκηση θυσιάζει τον μακρόβιο οικισμό της Μεσοχώρας, για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, βασιζόμενη μάλιστα σε Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, που έρχεται σε καταφανή αντίθεση με τα διδάγματα της επιστήμης και της κοινής πείρας, κατά τα οποία η κατασκευή και λειτουργία μεγάλων φραγμάτων προκαλεί πλήθος αρνητικών και μη αναστρέψιμων περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Είναι χαρακτηριστικό ότι ως σοβαρή επίπτωση αξιολογείται μόνον η κατάκλυση της Μεσοχώρας, ενώ οι επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον στα ύδατα και την πανίδα αξιολογούνται από αμελητέες έως μικρές.

II. Η Μεσοχώρα.

Η ιστορία της Μεσοχώρας, ως οικισμού, χάνεται στην αρχαιότητα. Πάντως, έχει βεβαιωθεί η χωρίς διακοπή κατοίκηση του χωριού επί δέκα τρείς (13) αιώνες. Η βυζαντινή ιστορική αφετηρία του οικισμού υπό την σλαβική ονομασία «Βυτσίστα» τοποθετείται, σύμφωνα με τις πηγές, στον 7^ο ή 6^ο αιώνα μ.Χ. Την 25^η Αυγούστου του 1881, η «Βυτσίστα» καθίσταται τμήμα του ελληνικού κράτους, αριθμώντας 503 μονίμους κατοίκους και το 1883 ανακηρύσσεται διοικητική έδρα του συσταθέντος με το Β.Δ. της 31^{ης} Μαρτίου 1883 Δήμου Κοθωνίων. Με το από 13-3-1928 π.δ. «περί μετονομασίας κοινοτήτων και οικισμών», η

Βυτοσίστα μετονομάσθηκε Μεσοχώρα και με την υπ' αριθ. 5858/1987 απόφαση του Νομάρχη Τρικάλων (ΦΕΚ Δ' 831/1987) οριοθετήθηκε ο οικισμός, ο οποίος κατά την απογραφή του έτους 1991 ευρέθη με 529 μόνιμους κατοίκους. Ενόψει των ανωτέρω, καθίσταται σαφές ότι ο οικισμός της Μεσοχώρας «χωροθετήθηκε» πριν από χίλια και πλέον έτη στη Νότια Πίνδο, δίπλα στον ποταμό Αχελώο, ως αποτέλεσμα ανθρώπινων βιοτικών αναγκών, κατέστη στοιχείο της χωροταξίας της περιοχής πριν καν υπάρξει το ελληνικό κράτος και κατοχυρώθηκε διοικητικώς, ενταχθείς στο δίκτυο οικισμών και πόλεων της Θεσσαλίας και της επικρατείας πολύ πριν αποφασισθεί η εκτέλεση των επίμαχων έργων.

III. Λόγοι Ακυρώσεως.

Με την παρούσα Αίτηση το Σωματείο μας ζητεί την ακύρωση της προσβαλλομένης, για τους ακόλουθους λόγους.

A. Παραβίαση της συνταγματικής προστασίας των οικισμών.

1. Διότι μερική ή ολική καταστροφή/αναίρεση οικισμού για τις ανάγκες εκτέλεσης έργων, ούτε προβλέπεται, ούτε επιτρέπεται από το Σύνταγμα, ενώ εγκατάλειψη οικισμού και μετεγκατάσταση των κατοίκων νοείται μόνον σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας (πόλεμος, φυσικές καταστροφές κ.λπ). Σε κάθε περίπτωση, μερική ή ολική διαγραφή/αναίρεση οικισμού από το κατοχυρωμένο διοικητικώς οικιστικό δίκτυο της χώρας δεν επιτρέπεται να προβλεφθεί/ρυθμισθεί με ατομική διοικητική πράξη περιβαλλοντικής αδειοδότησης οποιουδήποτε έργου.

2. Πράγματι, με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 24 του Συντάγματος ανατίθεται στο Κράτος η ρυθμιστική αρμοδιότητα για τη χωροταξική αναδιάρθρωση της χώρας, για τη διαμόρφωση, την ανάπτυξη, την πολεοδόμηση και την επέκταση πόλεων και οικισμών, με αποκλειστικό κριτήριο και μοναδικό σκοπό την ανάπτυξη και τη λειτουργικότητα των οικισμών και την εξασφάλιση των βέλτιστων δυνατών όρων διαβίωσης για τους κατοίκους τους. Στις διατάξεις των παραγράφων 3 & 4 του ίδιου άρθρου προβλέπεται η ίδρυση νέων οικισμών, ενώ στην παράγραφο 5 προβλέπεται η αναμόρφωση

υφισταμένων οικιστικών περιοχών, πάντοτε με τα κριτήρια που θέτει η παράγραφος 2. Επομένως, το Σύνταγμα δεν αναγνωρίζει καν την έννοια της αναίρεσης οικισμού. Για τον λόγο αυτόν, στην κοινή πολεοδομική και χωροταξική νομοθεσία, ούτε προβλέπεται, ούτε ρυθμίζεται η περίπτωση της αναίρεσης οικισμού, εξ αιτίας άλλης ανθρωπογενούς δράσης.

Η διάταξη του άρθρου 54 του ν. 2721/1999, η οποία προβλέπει τη δυνατότητα έγκρισης τοπικών ρυμοτομικών σχεδίων για τη «μεταφορά» οικισμών λόγω αναπτυξιακών έργων οργανισμών κοινής ωφελείας είναι, σύμφωνα με τα ανωτέρω, αντισυνταγματική και πάντως η εφαρμογή της προϋποθέτει νόμο ρυθμίζοντα επακριβώς τους όρους, υπό τους οποίους επιτρέπεται τέτοια «μεταφορά» (π.χ. ορισμό της έννοιας «αναπτυξιακά έργα», τις κατηγορίες έργων χάριν των οποίων θυσιάζονται οικισμοί, τις κατηγορίες οικισμών που επιτρέπεται να θυσιασθούν κ.λπ.)

3. Περαιτέρω, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 2 παρ. 1, 5 παρ. 1 και 24 του Συντάγματος, ερμηνευομένων υπό το φως της νομολογιακής ερμηνείας του άρθρου 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, προκύπτει ότι οι οικισμοί δεν προστατεύονται ως απλό άθροισμα ακινήτων ιδιοκτησιών, κτισμάτων ή οικοπέδων, αλλά ως ζωντανά κέντρα ανθρώπινων βιοτικών σχέσεων, τα οποία συνιστούν στοιχεία της ιστορικής χωροταξίας της χώρας, του εθνικού ή περιφερειακού τοπίου, της εθνικής λαογραφίας και της ιστορικής μνήμης. Η νομικώς προστατευόμενη έννοια του οικισμού δεν εξαντλείται στα κτίριά του, αλλά περιλαμβάνει την ιστορία της ίδρυσης και της διαχρονικής ανάπτυξής του, τη σχέση του με το τοπίο στο οποίο είναι ενταγμένος και τη σχέση των κατοίκων του οικισμού με αυτό, τις πολιτιστικές, λαογραφικές, αρχιτεκτονικές, κοινωνικές ή οικονομικές ιδιαιτερότητές του, τις γειτονιές του, τα μονοπάτια του, τις πηγές του, τα ιστορικά γεγονότα που διαδραματίστηκαν στην περιφέρειά του, τα έθιμα, τα πανηγύρια κ.ο.κ. Από την άλλη πλευρά, για κάθε πολίτη, ο οικισμός στον οποίον αυτός ανήκει, συνιστά των βιωμένο τόπο, το σκηνικό της βιοτικής περιπέτειας του ιδίου, της οικογενείας του, των προγόνων του κι ενδεχομένως των απογόνων του και επομένως είναι αρρήκτως συνδεδεμένος με την προσωπικότητά του.

4. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, η περίπτωση της μερικής ή ολικής αναίρεσης οικισμού εξ αιτίας άλλης ανθρωπογενούς δράσης, δεν

μπορεί να αντιμετωπισθεί νομικώς στα πλαίσια του άρθρου 17 του Συντάγματος, το οποίο προβλέπει και ρυθμίζει τη στέρηση της **ατομικής ιδιοκτησίας** και όχι την περίπτωση απαλλοτρίωσης ή της άλλως πως νομικής αναίρεσης οικισμών. Είναι χαρακτηριστικό, ότι στη διάταξη της παραγράφου 6 του άρθρου 17 ο συντακτικός νομοθέτης, αναγνωρίζοντας την ανάγκη εκτέλεσης έργων κοινής ωφελείας ή γενικώτερης σημασίας για την οικονομία της χώρας, κάνει λόγο για απαλλοτρίωση εκτάσεων ή ζωνών, αποφεύγοντας επιμελώς να αναφερθεί σε οικισμούς, ενώ στις διατάξεις της παραγράφου 7, προκειμένου για έργα προφανούς κοινής ωφελείας υπέρ του Δημοσίου, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ, οργανισμών κοινής ωφελείας και δημοσίων επιχειρήσεων, επιτρέπει τη διάνοιξη υπογείων σηράγγων, κατόπιν νόμου. Εάν ο συντακτικός νομοθέτης ανεχόταν τη θυσία οικισμών χάριν της εκτέλεσης έργων, θα έπρεπε κατ' ελάχιστον να επιβάλλει την έκδοση νόμου ρυθμίζοντα επακριβώς τους όρους και τις προϋποθέσεις, υπό τις οποίες τούτο θα ήταν επιτρεπτό.

5. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλλου, η εκτέλεση της προσβαλλόμενης σημαίνει πράγματι τον διά κατακλύσεως αφανισμό του μισού οικισμού της Μεσοχώρας, τον διά της απαλλοτρίωσης ιδιοκτησιών αφανισμό του ανατολικού τμήματος του μη κατακλυσθησόμενου οικισμού και τη διατήρηση «επί ξυρού ακμής» τμήματος του κεντρικού οικισμού, υπό την προϋπόθεση της κατασκευής τεχνικών συστημάτων αντιστήριξης. Επομένως, η έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης συνιστά τη θανατική καταδίκη του μακρόβιου οικισμού της Μεσοχώρας, αφού και σε ό,τι αφορά το τμήμα που επιδιώκεται να διατηρηθεί μετά την πλήρωση του ταμιευτήρα, η Διοίκηση αφενός διακινδυνεύει τον μελλοντικό, πλην αιφνίδιο «θάνατό» του, λόγω φυσικού (κατολισθητικού) φαινομένου, αφετέρου θέτει τις προϋποθέσεις για τον αργό, πλην βέβαιο «θάνατό» του, καθώς ουδείς σώφρων άνθρωπος δύναται να κατοικήσει ή άλλως πως συνδεθεί με την περιοχή, για την ασφάλεια της οποίας μετά τη λειτουργία του έργου, δεν υπάρχει καμία επιστημονική εγγύηση.

6. Ακόμη κι αν ήθελε θεωρηθεί ότι το Σύνταγμα επιτρέπει/ανέχεται τον αφανισμό οικισμών χάριν της εκτέλεσης έργων, τούτο πάντως προϋποθέτει ειδικό νόμο.

Β. Παραβίαση της αρχής της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Συνολική αντίθεση στην Οδηγία 2000/60/ΕΚ. Αντίθεση στα άρθρα 24 παρ.1 και 106 παρ. 1 του Συντάγματος.

1. Διότι, κατά τα διδάγματα της επιστήμης αλλά και της κοινής πείρας, το έργο που αδειοδοτείται με την προσβαλλόμενη ενδέχεται να προκαλέσει την καταστροφή μεγάλου τμήματος του άνω ρου του Αχελώου με ανυπολόγιστες συνέπειες για τη φέρουσα ικανότητα του ποτάμιου οικοσυστήματος. Επομένως αυτό αντίκειται στην αρχή της Βιώσιμης Ανάπτυξης, αφού θα αποστερήσει τις επόμενες γενεές έναν από τους κορυφαίους φυσικούς πόρους της χώρας, παραβιάζει την Οδηγία 2000/60/ΕΚ στο σύνολό της, αφού υπονομεύει τους σκοπούς της «βιώσιμης χρήσης του ύδατος βάσει μακροπρόθεσμης προστασίας των διαθέσιμων υδατικών πόρων» καθώς και «την εξασφάλιση επαρκούς παροχής επιφανειακού...ύδατος καλής ποιότητας που απαιτείται για τη βιώσιμη και δίκαιη χρήση του ύδατος», και τέλος έρχεται σε αντίθεση με τις απαιτήσεις του άρθρου 106 παρ. 1 του Συντάγματος, αφού συνιστά ανορθολογική και μη βιώσιμη αξιοποίηση πηγής εθνικού πλούτου.

2. Από τις αιτιολογικές σκέψεις 11, 31, 32 και από τις διατάξεις των άρθρων 1 & 4 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ προκύπτει το ασφαλές συμπέρασμα ότι, υπό την ισχύν της, όχι απλώς απαγορεύεται, αλλά δεν νοείται καν περίπτωση εξάντλησης ή ολικής ή μερικής καταστροφής υδατικού συστήματος, εξ αιτίας οποιασδήποτε ανθρωπογενούς δράσης. Κατ' ακολουθίαν, η εκμετάλλευση υδατικών συστημάτων για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, συνιστώσα **κατ' αρχήν** σκοπό δημοσίου συμφέροντος και δραστηριότητα βιώσιμης ανάπτυξης, είναι επιτρεπτή υπό την αυτονόητη προϋπόθεση, ότι δεν συνεπάγεται, είτε βραχυπρόθεσμα, είτε μεσο-μακροπρόθεσμα, εξάντληση ή καταστροφή ή δραματική υποβάθμιση του «δουλεύοντος» υδατικού συστήματος. Λαμβανομένης δε υπόψιν της κατοχυρωμένης στο πρωτογενές κοινοτικό δίκαιο αρχής της Προφύλαξης, την οποίαν επικαλείται η Οδηγία 2000/60/ΕΚ (αιτιολογική σκέψη 11), καθίσταται σαφές, ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές οφείλουν να μην εγκρίνουν έργα αξιοποίησης, τα οποία ενδέχεται να θέσουν σε διακινδύνευση τη φέρουσα ικανότητα

υδατικών συστημάτων. Αυτό ακριβώς είναι το νόημα της αιτιολογικής σκέψης 28 της Οδηγίας, κατά την οποία τα επιφανειακά και τα υπόγεια ύδατα είναι **κατ'αρχήν** ανανεώσιμοι φυσικοί πόροι, θεωρούνται δηλαδή ως τέτοιοι, στο μέτρο που η οποιαδήποτε αξιοποίηση/εκμετάλλευσή τους συντελείται κατά τρόπο διασφαλίζοντα εσαεί τη βιωσιμότητά τους.

3. Κατά τα διδάγματα της επιστήμης αλλά και της κοινής πείρας, η κατασκευή και λειτουργία μεγάλων φραγμάτων και αντίστοιχων ταμιευτήρων στους ορεινούς υδροκριτικούς όγκους, εκτός των ποικίλων αρνητικών επιπτώσεων, δημιουργεί ένα μείζον, **αναπόφευκτο** και ενδεχομένως μη διαχειρίσιμο περιβαλλοντικό πρόβλημα : την πλήρωση των υδροταμιευτήρων με τα φερτά υλικά των ποταμών. Ουδείς γνωρίζει την οικολογική κατάσταση στην οποία θα περιέλθει το ποτάμιο οικοσύστημα του Αχελώου, μετά τη διάρκεια ζωής του επίμαχου έργου, ήτοι μετά την ολοκληρωτική πρόσχωση της τεχνητής λίμνης. Οι επιστήμονες δεν αποκλείουν το καταστροφικό ενδεχόμενο μερικής υπογειοποίησης της ροής του ποταμού. Για τους λόγους αυτούς, σε ολόκληρο τον πολιτισμένο κόσμο εγκαταλείπεται η ιδέα κατασκευής μεγάλων φραγμάτων, με την εξαίρεση κρατών, όπως η Κίνα και η Τουρκία. Είναι δε χαρακτηριστικό, ότι ο έλληνας νομοθέτης, κατά παγιωμένη αντίληψη, δεν συγκαταλέγει στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας την ενέργεια που παράγεται από μεγάλα φράγματα/υδροταμιευτήρες (βλπ. άρθρο 2 Ν.2773/1999, άρθρο 2 παρ. 11^α Ν.2941/2001, άρθρο 27 παρ. 4 Ν.3468/2006).

4. Όπως προκύπτει από τη μελέτη οικονομικής σκοπιμότητας της εκτροπής του Αχελώου του έτους 1997, αλλά και από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της ΔΕΗ, η διάρκεια ζωής του επίμαχου έργου υπολογίζεται κατ' ανώτατο όριο σε πενήντα έτη. Περαιτέρω, υπάρχει εκπεφρασμένη εκτίμηση των ειδημόνων (βλπ. κατωτέρω υπό κεφ. Ζ), ότι ο ταμιευτήρας της Μεσοχώρας, **υπό κανονικές συνθήκες** θα προσχωθεί ολοκληρωτικά μετά από 60 έτη λειτουργίας. Είναι λοιπόν βέβαιο, ότι μετά από 50-60 έτη δεν θα υπάρχει υδροταμιευτήρας, ούτε παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ ουδείς γνωρίζει -αφού ούτε οι μελετητές, ούτε ο κύριος του έργου, ούτε η Διοίκηση ασχολήθηκαν με το κεφαλαιώδες αυτό ζήτημα- την οικολογική κατάσταση που θα

εμφανίζει τότε ο άνω ρους του Αχελώου, η οποία πάντως είναι βέβαιον ότι θα υπολείπεται κατά πολύ της σημερινής κατά φύσιν υδρολογικής του υγείας.

Υπό τα δεδομένα αυτά, δεν μπορεί στην ένδικη περίπτωση να γίνει λόγος για μακροπρόθεσμη προστασία του Αχελώου, ούτε για βιώσιμη διαχείριση/χρήση των υδάτων του.

Γ. Παράλειψη εκτίμησης αθροιστικών/συνεργειακών επιπτώσεων στο ποτάμιο οικοσύστημα του Αχελώου.

1. Διότι, κατά παράβαση της αρχής της Πρόληψης, του άρθρου 24 του Συντάγματος, των διατάξεων της Οδηγίας 2014/52/ΕΕ και εκείνων του νόμου 1650/1986 όπως τροποποιηθείς ισχύει, η έκδοση της προσβαλλομένης στηρίχθηκε σε ΜΠΕ η οποία εκτίμησε και αξιολόγησε τις επιπτώσεις του επίμαχου έργου **ασυνδέτως** προς τις υπόλοιπες υπό πραγματοποίηση ή ήδη πραγματοποιηθείσες ανθρωπογενείς επεμβάσεις στο ποτάμιο οικοσύστημα του Αχελώου.

2. Κατά την παγία νομολογία, προκειμένου να αξιολογηθούν οι συνέπειες στο περιβάλλον από την πραγματοποίηση έργων εκμετάλλευσης του υδάτινου δυναμικού ποτάμιου οικοσυστήματος για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, είναι αναγκαίο, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, να λαμβάνονται υπόψιν οι συνολικές επιπτώσεις στο ποτάμιο οικοσύστημα από τις επιμέρους επεμβάσεις και δεν αρκεί η εξέταση των συνεπειών που θα έχει κάθε μεμονωμένη επέμβαση, ασυνδέτως προς τις υπόλοιπες υπό πραγματοποίηση ή ήδη πραγματοποιηθείσες (ΣτΕ 3289/2004, 1126/2004, 2759/1994).

3. Όπως είναι γνωστό στο Δικαστήριο, ολόκληρος ο κάτω ρους του Αχελώου έχει μεταβληθεί σε τεχνητό, πλήρως ποδηγετημένο από τον άνθρωπο οικοσύστημα, εξ αιτίας της κατασκευής και λειτουργίας τριών μεγάλων φραγμάτων και αντίστοιχων υδροταμιευτήρων και υδροηλεκτρικών εργοστασίων, καθώς και αρδευτικών συστημάτων. Είναι επίσης γνωστό στο Δικαστήριο, ότι στον άνω ρου του Αχελώου υπάρχει ημιτελές το φράγμα της Συκιάς και τα συναρτώμενα με αυτό λοιπά τεχνικά έργα, ήτοι εκτεταμένες επεμβάσεις.

Περαιτέρω, όπως προκύπτει από το αναθεωρημένο ΣΔΛΑΠ Δυτ. Στερεάς Ελλάδας (σελ. 550-553), στον άνω ρου του Αχελώου έχουν αδειοδοτηθεί

σε συμβάλλοντα σε αυτόν υδατορρέυματα, πέντε-έξι μικρά υδροηλεκτρικά εργοστάσια. Τέλος, ο Γεωπληροφοριακός χάρτης της ΡΑΕ μας πληροφορεί, ότι στον άνω ρου του Αχελώου και δη από το ένδικο φράγμα μέχρι την τεχνητή λίμνη των Κρεμαστών, σε συμβάλλοντα στον Αχελώο ορεινά υδατορρέυματα έχουν λάβει άδεια παραγωγής τουλάχιστο είκοσι πέντε (25) μικρά υδροηλεκτρικά έργα.

4. Όμως, παρά των ανωτέρω συνωστισμό μικρών και μεγάλων επεμβάσεων σε ολόκληρο σχεδόν το μήκος του ποταμού, πρόσφορων κατά τα διδάγματα της επιστήμης και της κοινής πείρας να προκαλέσουν μαζί με το επίμαχο έργο κλονισμό ή και κατάρρευση της φέρουσας ικανότητας του ποταμού, η εγκριθείσα από την προσβαλλόμενη ΜΠΕ περιορίσθηκε στην εκτίμηση των επιπτώσεων του αδειοδοτούμενου έργου μόνον, ουδόλως ασχοληθείσα με τις σωρευτικές επιπτώσεις.

Δ. Παραβίαση της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ όπως αυτή τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2014/52/ΕΕ.

Διότι η παράλειψη της ΜΠΕ του επίμαχου έργου να εκτιμήσει και αξιολογήσει α) την πρόσχωση του ταμιευτήρα με φερτά υλικά και των συνεπειών της στο ενεργειακό σύστημα, στο έδαφος, στα ύδατα και στο φυσικό τοπίο, β) τη σώρευση επιπτώσεων με τα υφιστάμενα έργα, τα οποία αναφέρθηκαν αμέσως ανωτέρω, συνιστά σαφή παράβαση των διατάξεων των άρθρων 3 παρ. 1 και 5 παρ. 1, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του παραρτήματος IV παραγρ. 5 της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2014/52/ΕΕ.

Ε. Παραβίαση της αρχής της Προφύλαξης.

1. Διότι με την έκδοση της προσβαλλομένης παραβιάζεται καταδήλως η αρχή της Προφύλαξης, αφού, παρά το μακροσκελές ιστορικό μελετών που καταδεικνύουν γενικευμένη γεωλογική αστάθεια στην περιοχή και τον κίνδυνο επίτασής της από τη λειτουργία του έργου, επελέγη η διατήρηση τμήματος του οικισμού της Μεσοχώρας, με βάση τεχνική μελέτη, η οποία διατηρεί επιφυλάξεις για την εφαρμογή της προτεινόμενης λύσης κι επομένως ούτε αυτή εγγυάται για την ασφάλειά του.

2. Από την από Σεπτεμβρίου 2016 Τεχνική Έκθεση του καθηγητού γεωτεχνικής μηχανικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Αιμιλίου Κωμοδρόμου, στην οποία προφανώς βασίσθηκε η προσβαλλόμενη, προκύπτει ότι ο κίνδυνος κατολισθήσεων στην περιοχή του οικισμού της Μεσοχώρας και η επίτασή του από τη λειτουργία του έργου, απετέλεσε αντικείμενο πλήθους γεωτεχνικών και γεωλογικών μελετών, από το έτος 1995 (βλπ. κεφ 1, Γενική εισαγωγή). Σύμφωνα δε με μία απ' αυτές (μελέτη του 2011 του καθηγητού Π.Μαρίνου), *«η λύση της αποστραγγιστικής σήραγγας και του πασσαλοδιαφράγματος δεν είναι επαρκής και προτείνεται η συνολική μετεγκατάσταση του οικισμού σε περιοχή μακριά από τις επιδράσεις της λειτουργίας του ταμιευτήρα»*. Άλλωστε, αυτή τούτη η μελέτη Κωμοδρόμου θεωρεί πιθανή *«την μελλοντική ανάγκη μετεγκατάστασης»* και άρα την αστοχία της προτεινόμενης λύσης, ενώ επισημαίνει ευθύς εξ αρχής, ότι η λύση αυτή της αντιστήριξης δεν είναι σε θέση να αποτρέψει τελείως και σε όλη την έκταση του οικισμού την εκδήλωση ολισθήσεων ερπυστικού χαρακτήρα (βλπ. Σύνοψη-Συμπεράσματα, σελ. 10/80).

3. Εξ άλλου, με τον νόμο 3734/2009 είχαν κηρυχθεί απαλλοτριώσεις για τις ανάγκες του επίμαχου έργου. Εκτός όμως από την έκταση που αντιστοιχούσε στο κατακλυζόμενο τμήμα του οικισμού, η κηρυχθείσα τότε απαλλοτρίωση περιελάμβανε και έκταση εμβαδού 540.000 τ.μ., εκ της οποίας τα 480.000 τ.μ. αντιστοιχούσαν σε ολόκληρο το μη κατακλυζόμενο τμήμα του οικισμού, το οποίο τότε για πρώτη φορά μετά από δεκαετίες θεωρήθηκε *«αναγκαίο για τη λειτουργία του έργου»*. Είναι λοιπόν προφανές ότι με βάση ειδικές γεωλογικές μελέτες οι οποίες κατεδείκνυαν τον κίνδυνο γενικευμένης αστάθειας των αντερεισμάτων της Μεσοχώρας, η ΔΕΗ πρότεινε και η Βουλή απεφάσισε την απαλλοτρίωση ολόκληρου του μη κατακλυζομένου τμήματος, **κατ'εφαρμογήν της αρχής της Προφύλαξης.**

4. Για τους ίδιους λόγους η ΜΠΕ, την οποία ενέκρινε η προσβαλλόμενη, θεωρεί ως **αναγκαία τη «ριζική λύση της γενικευμένης απαλλοτρίωσης του οικισμού της Μεσοχώρας»** (βλπ. κεφ. 10 παραγρ. 10.6, σελ. 608 της ΜΠΕ).

5. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, κατά τα οποία η Διοίκηση, διακινδυνεύοντας ακόμη και την απώλεια ανθρώπινων ζωών,

απεφάσισε να διατηρήσει κυριολεκτικώς «επί ξυρού ακμής» ένα τμήμα του οικισμού της Μεσοχώρας, αγνοώντας πλήθος γεωλογικών μελετών, αλλά και την ανωτέρω εκτίμηση/πρόταση της ΜΠΕ, και στηριζόμενη αποκλειστικώς σε μελέτη ενός μόνον καθηγητού, ο οποίος διατηρεί επιφυλάξεις -βλπ. σκέψη 12 της ΟΛΣΤΕ 3219/2010- για την αποτελεσματικότητα της προτεινόμενης απ' αυτόν μεθόδου αντιστήριξης, στοιχειοθετείται μία από τις χαρακτηριστικότερες περπυτώσεις παραβίασης της αρχής της Προφύλαξης.

Στ. Αυτοτελής παραβίαση της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ όπως αυτή τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2014/52/ΕΕ.

1. Διότι η **αναιτιολόγητη** επιλογή της προσβαλλομένης για διατήρηση ενός τμήματος του οικισμού της Μεσοχώρας, παρά την εκτίμηση της ΜΠΕ περί της αναγκαιότητας απαλλοτρίωσης ολόκληρου του οικισμού, συνιστά παραβίαση των άρθρων 1 παρ. 2 και 8^α παρ. 1 στοιχ. α της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2014/52/ΕΕ.

Ειδικότερα, κατά τις διατάξεις του στοιχείου ζ) της παραγράφου 2 του άρθρου 1 της Οδηγίας «*εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων νοείται η διαδικασία που συνίσταται : i) στην εκπόνηση μελέτης εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων..... ii) στην αξιολόγηση από την αρμόδια αρχή των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στη μελέτη εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων..... iv) στο αιτιολογημένο συμπέρασμα της αρμόδιας αρχής σχετικά με τις σημαντικές επιπτώσεις του έργου στο περιβάλλον, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της κατά το σημείο iii) αξιολόγησης..... v) στην ενσωμάτωση του αιτιολογημένου συμπεράσματος της αρμόδιας αρχής σε οποιαδήποτε από τις αποφάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 8^α*».

Κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 8^α της Οδηγίας «*η απόφαση χορήγησης άδειας περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα: α) το αιτιολογημένο συμπέρασμα του άρθρου 1 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) σημείο iv).....*».

2. Είναι σαφές ότι η «κατάργηση» του οικισμού της Μεσοχώρας, είτε ολική, είτε μερική, συνιστά από τις πλέον σημαντικές επιπτώσεις του ενδίκου έργου. Όπως δε ελέχθη αμέσως ανωτέρω, η ΜΠΕ αυτού

αξιολόγησε ως αναγκαία την «απαλλοτριώση» ολόκληρου του οικισμού για λόγους ασφαλείας. Εντούτοις η Διοίκηση επέλεξε τη διατήρηση τμήματος αυτού, δίχως να αιτιολογήσει την επιλογή της αυτή στην προσβαλλόμενη (ή οπουδήποτε αλλού), παραβιάζοντας καταδήλως τις ανωτέρω διατάξεις.

ΣΤ. Παράλειψη εξέτασης της μοναδικής εναλλακτικής εφικτής περιβαλλοντικής επιλογής.

1. Διότι, κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 5 παρ.3 στοιχ. δ' και του παραρτήματος IV της Οδηγίας 2011/92/ΕΚ, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2014/52/ΕΕ, των διατάξεων του άρθρου 11 παρ. 4 και του παραρτήματος II του νόμου 4014/2011, καθώς και των διατάξεων του παραρτήματος 2 της Υ.Α 170225/2014 (ΦΕΚ Β 135), εν προκειμένω δεν εξετάσθηκε με περιβαλλοντικά κριτήρια η ενόψει των ειδικών συνθηκών, υπό τις οποίες τελεί το επίμαχο έργο, μοναδική εφικτή εναλλακτική επιλογή.

2. Οι ειδικές συνθήκες, υπό τις οποίες τελούσε το ένδικο έργο πριν την έκδοση της προσβαλλόμενης είναι οι εξής :

Παρουσιάζετο πλέον ως αμιγώς υδροηλεκτρικό έργο, παρά το γνωστό στο Δικαστήριο γεγονός ότι είχε εξ αρχής σχεδιασθεί ως έργο κεφαλής της εκτροπής του Αχελώου και δη ως ταμιευτήρας ασφαλείας, εξασφαλίζων και σε δυσμενή υδρολογική συγκυρία την επιδιωκόμενη τότε ποσότητα εκτρεπομένων υδάτων του ποταμού. Με άλλα λόγια, οι λόγοι δημοσίου συμφέροντος που υπαγόρευαν την κατασκευή και λειτουργία του, ήτοι η αποκατάσταση του λεηλατηθέντος από τον πρωτογενή τομέα υδροφόρου ορίζοντος του θεσσαλικού κάμπου, η άρδευση, η ύδρευση των θεσσαλικών πόλεων, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, η ανασύσταση της λίμνης Κάρλας κ.λπ. περιορίσθηκαν μόνον στην παραγωγή «καθαρής» ηλεκτρικής ενέργειας.

Το φράγμα είχε ήδη κατασκευασθεί κι επομένως δεν ετίθετο ζήτημα εξέτασης εναλλακτικής επιλογής ως προς τη χωροθέτησή του.

Οι εναλλακτικές επιλογές για την Ανώτατη Στάθμη Λειτουργίας (ΑΣΛ) του φράγματος είχαν διεξοδικώς εξετασθεί ήδη από το έτος 1986 και επανεξετασθεί στην ΜΠΕ της εκτροπής του 2002, μετά την έκδοση της ΟλστΕ 3478/2000, και επομένως η αναλυτική παράθεσή τους στην

νυν εγκριθείσα ΜΠΕ ουδέν προσφέρει εξ απόψεως ορθής εφαρμογής του προαναφερθέντος νομοθετικού πλαισίου.

3. Ενόψει των ανωτέρω, μοναδική εναλλακτική επιλογή που απέμενε να εξετασθεί διεξοδικώς, για την προσήκουσα εκπλήρωση της υποχρέωσης που καθιερώνεται από τις αναφερθείσες διατάξεις του εθνικού και του κοινοτικού δικαίου, ήταν η μη πλήρωση του υδροταμιευτήρα και η αποκατάσταση της ελεύθερης ροής του Αχελώου, σε συνδυασμό με τη διατήρηση των λοιπών υλοποιηθέντων έργων υποδομής (οδικό δίκτυο, γέφυρες κ.λπ.). Σύμφωνα με τεχνική έκθεση*, τέτοια εναλλακτική λύση, πληρούσα όλες τις ανωτέρω προϋποθέσεις, είναι τεχνικώς απολύτως εφικτή, απαιτούσα δαπάνη 35 περίπου εκατομμυρίων ευρώ (του φπα συμπεριλαμβανομένου) έναντι των 121 εκατομμυρίων, που σύμφωνα με την Οικονομική Έκθεση 2016 της ΔΕΗ ΑΕ, θα απαιτηθούν για την ολοκλήρωση του ενδίκου έργου.

*Η από 15 Μαΐου 2018 τεχνική έκθεση του πολιτικού μηχανικού Νικολάου Αυγουστή περί της διάτρησης του φράγματος με τη διάνοιξη δύο παραλλήλων σηράγγων.

4. Όπως προκύπτει από το κεφάλαιο 7 της εγκριθείσας ΜΠΕ (σελ.248 επ.), οι μόνες εναλλακτικές επιλογές που εξετάστηκαν είναι οι προ 30ετίας εξετασθείσες για την ΑΣΛ και η μηδενική λύση, η οποία όμως προσδιορίσθηκε ως «η μη έκδοση νέας ΑΕΠΟ και η μη δυνατότητα έναρξης λειτουργίας του έργου», δηλαδή η εγκατάλειψη των έργων ως έχουν σήμερα και η διατήρηση της κατάστασης στην περιοχή ως έχει σήμερα.

Αλλά ακόμη κι αυτή η εξέταση της κατ'εσφαλμένο προσδιορισμό μηδενικής λύσης δεν στηρίχθηκε σε περιβαλλοντικά κριτήρια, αλλά προεχόντως σε οικονομοτεχνικά, όπως αξία επένδυσης, κάλυψη δανείων, απώλεια κέρδους ΔΕΗ κ.λπ. καθώς και στο γεγονός ότι το φράγμα έχει ολοκληρωθεί. Υπό τα δεδομένα αυτά, καθίσταται σαφές ότι εν προκειμένω δεν εξετάσθηκε η μηδενική λύση στην ορθή και σύμφωνη με το αναφερθέν εθνικό και κοινοτικό νομοθετικό πλαίσιο περιβαλλοντική της διάσταση.

5. Είναι προφανές ότι, εάν η μηδενική επιλογή ετίθετο στην ορθή και σύμφωνη με τη νομοθεσία περιβαλλοντική της διάσταση, τότε και η στάθμιση προσδοκώμενης ωφέλειας και περιβαλλοντικού και κοινωνικού κόστους του έργου θα ετίθετο σε διαφορετική βάση με εξαγωγή διαφορετικών συμπερασμάτων. Ειδικότερον, η λύση της μη

πλήρωσης του υδροταμιευτήρα και η αποκατάσταση της ελεύθερης ροής του Αχελώου, σε συνδυασμό με τη διατήρηση των λοιπών υλοποιηθέντων έργων υποδομής, εμφανίζει τα ακόλουθα λίαν σημαντικά πλεονεκτήματα :

Διατήρηση ακεραίου του μακρόβιου οικισμού της Μεσοχώρας, παύση της διαρκούς επί 45 έτη κατάστασης ομηρίας του οικισμού κι επομένως προοπτική ανάπτυξής του.

Ελεύθερη ροή του Αχελώου κι επομένως διατήρηση της κατά φύσιν υδρολογικής υγείας του ποτάμιου οικοσυστήματος.

Αποτροπή επέλευσης όλων των σημαντικών και μη αναστρέψιμων αρνητικών επιπτώσεων στο φυσικό περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής, οι οποίες καταγράφονται στην ΜΠΕ.

Αποτροπή επέλευσης των σημαντικών και μη αναστρέψιμων αρνητικών επιπτώσεων, που δεν καταγράφονται στη ΜΠΕ, όπως το ζήτημα της πρόσχωσης του ταμιευτήρα και της διαχείρισης του συνεπαγομένου μείζονος περιβαλλοντικού προβλήματος, οι σωρευτικές επιπτώσεις με τις λοιπές εκτεταμένες επεμβάσεις στον ποταμό, η αλλαγή του κλίματος, με τη συνεπαγομένη αύξηση της υγρασίας, τη μείωση των χιονοπτώσεων και της χιονοκάλυψης, και σε τελική ανάλυση αποτροπή διακινδύνευσης της φέρουσας ικανότητας του ποταμού.

Διατήρηση του οικολογικού status των περιοχών του δικτύου Νατούρα 2000.

Διατήρηση του υπέροχου κοιλαδικού τοπίου, από τη γέφυρα Αλεξίου μέχρι τη Μεσοχώρα.

Διατήρηση των κατασκευασθέντων έργων υποδομής, όπως ο οδικός άξονας Τρίκαλα-Μεσοχώρα-Άρτα, η γέφυρα της Νέας Πεύκης με τα συναφή οδικά τμήματα κ.λπ.

Αποτροπή πολλών από τις επιπτώσεις που καταγράφονται ως αρνητικές λόγω της μη λειτουργίας του έργου στο κεφ. 7.2 της ΜΠΕ, όπως «η υποβάθμιση λειτουργίας των έργων υποδομής», «υποβαθμισμένος οικισμός της Μεσοχώρας», «κοινωνική και ψυχολογική επίπτωση των κατοίκων, των επισκεπτών και των διερχομένων», «φθορές στο υπάρχον τελειωμένο έργο», «ενδεχόμενη καταστροφή του έργου» και άλλα παρόμοια.

6. Από την άλλη πλευρά, η κατά τα άνω μη εξετασθείσα επιλογή εμφανίζει ένα κύριο μειονέκτημα και ένα δευτερεύον : την μη παραγωγή «καθαρής» ηλεκτρικής ενέργειας για τα επόμενα 40-50 έτη* και την «απώλεια» 281 εκατομμυρίων ευρώ περίπου, που δαπανήθηκαν για την κατασκευή του φράγματος και του ΥΗΕ σταθμού. Η απώλεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας δύναται κάλλιστα να καλυφθεί από πλήθος άλλων εναλλακτικών επιλογών. Η δεύτερη απώλεια αντισταθμίζεται ή μάλλον εξανεμίζεται από την εξοικονόμηση της τεράστιας και ανυπολόγιστης δαπάνης, που μετά βεβαιότητας θα απαιτηθεί για την περιβαλλοντική/υδρολογική αποκατάσταση μετά την παρέλευση της διάρκειας ζωής του ταμιευτήρα, υπό την προϋπόθεση ότι η αποκατάσταση θα εμφανίζεται τεχνικώς εφικτή.

*Η διαφημιζόμενη δυνατότητα παραγωγής 362 GWh ετησίως του ΥΗΕ Μεσοχώρας αντιστοιχεί στο 0,7 % της συνολικής ζήτησης και στο 0,75% της συνολικής παραγωγής, το 2021 (στοιχεία ΑΔΜΗΕ).

2. Παραβίαση της αρχής της Πρόληψης, όπως αυτή εξειδικεύεται από την Οδηγία 2011/92/ΕΚ και το Ν. 4014/2011. Πλάνη της Διοίκησης περί τα πράγματα.

1. Διότι η προσβαλλόμενη ενέκρινε ΜΠΕ περιέχουσα απολύτως ανακριβή πληροφορία σχετικά με τη διάρκεια ζωής του επίμαχου έργου, η οποία συναρτάται αμέσως με τις απώτερες σημαντικές επιπτώσεις του αλλά και με το ζήτημα της στάθμισης του οφέλους του και του περιβαλλοντικού του κόστους.
2. Είναι αυτονόητο, ότι η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, προκειμένου να εκπληρώσει την αποστολή της ως βασικό μέσο εφαρμογής της αρχής της Πρόληψης, πρέπει να περιέχει επιστημονικώς έγκυρη, αξιόπιστη, επίκαιρη και αληθή πληροφορία.
3. Όπως ήδη ελέχθη, η διάρκεια ζωής του επίμαχου έργου υπολογίζεται κατ' ανώτατο όριο σε πενήντα έτη, τούτο δε προκύπτει από τη μελέτη οικονομικής σκοπιμότητας της εκτροπής του Αχελώου του έτους 1997, αλλά και από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της ΔΕΗ. Αλλά σε ό,τι αφορά την πλήρωση του ταμιευτήρα με τα φερτά υλικά του ποταμού υπάρχει εκπεφρασμένη εκτίμηση των ειδημόνων. Κατά την εκτίμηση του καθηγητού του Α.Π.Θ., Δ. Κωτούλα, ο ταμιευτήρας της Μεσοχώρας θα προσχωθεί ολοκληρωτικά μετά από

60,5 έτη. Ο ίδιος όμως επισημαίνει ότι το ανωτέρω χρονικό διάστημα μπορεί να μειωθεί δραματικά, επειδή «λόγω της ορεινότητας του χώρου στην περιοχή της εκτροπής οι τεχνητές λίμνες έχουν έντονα στενόμακρο και γενικά πολύ ακανόνιστο σχήμα. Επομένως, η έντονη χειμαρρική δράση ακόμη και ενός σημαντικού χειμαρρικού ρεύματος, το οποίο εισρέει κάθετα προς τον άξονα της λίμνης και λειτουργεί ως χέραδος, μπορεί να διχοτομήσει την τεχνητή λίμνη. Ο κίνδυνος αυτός πολλαπλασιάζεται ιδίως όπου αντικρίζονται μεταξύ τους δύο τέτοιοι χείμαρροι. Άλλωστε πλάτη λιμνών 200-250 μ. όπως εκείνα στις τεχνητές λίμνες της εκτροπής, μπορούν να διανυθούν από έναν μόνον χείμαρρο με μία μικρή δελταϊκή ταχύτητα (π.χ. 7μ./έτος) μέσα σε 29-36 χρόνια. Δυστυχώς, η χειμαρρικότητα των ρευμάτων της περιοχής εγγυάται πολύ μεγαλύτερες δελταϊκές ταχύτητες» (διμηνιαία έκδοση ΤΕΕ, Τεχνικά Χρονικά, Μάρτιος-Απρίλιος 1993)

Η επιστήμη λοιπόν μας πληροφορεί, ότι ο κίνδυνος μικρής ή μεγάλης μείωσης της κατ'αρχήν εκτιμωμένης διάρκειας ζωής του επίμαχου έργου είναι υπαρκτός.

4. Παρά τα ανωτέρω επιστημονικά δεδομένα, η ΜΠΕ του επίμαχου έργου εκτιμά ότι η διάρκεια ζωής του υπερβαίνει τα **100 έτη** (ΜΠΕ παραγρ. 6.5.1. σελ. 217). Η ανακριβής αυτή πληροφορία αρκεί από μόνη της για την ακύρωση της προσβαλλομένης, διότι η διάρκεια ζωής του συγκεκριμένου έργου συναρτάται αμέσως με τον ενεργειακό σχεδιασμό, με τη βιωσιμότητα του ενεργειακού συστήματος και τα μελλοντικά σενάρια επάρκειας αυτού, με την εκτίμηση και αξιολόγηση των απώτερων επιπτώσεων στο ποτάμιο οικοσύστημα και στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής, αλλά και με τη στάθμιση οφέλους και περιβαλλοντικού κόστους του έργου. Εάν η Διοίκηση γνώριζε ότι η επιδιωκόμενη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας (η οποία αντιστοιχεί στο 0,7 % της συνολικής ζήτησης και στο 0,75% της συνολικής παραγωγής, το 2021) ενδέχεται να διαρκέσει μόλις 40-50 έτη, δεν θα αδειοδοτούσε το επίμαχο έργο, θυσιάζοντας τον μακρόβιο οικισμό της Μεσοχώρας και διακινδυνεύοντας τη φέρουσα ικανότητα του Αχελώου.

Η. Παραβίαση των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ & 2009/147/ΕΚ & των διατάξεων της ΥΑ 170225/2014 (ΦΕΚ 135 Β').

1. Διότι, κατά παράβαση των διατάξεων των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 6 της ανωτέρω Οδηγίας, η προσβαλλόμενη ενέκρινε Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση, η οποία δεν περιέχει «δέουσα εκτίμηση» των επιπτώσεων του έργου και δεν βασίσθηκε σε έρευνα και μετρήσεις πεδίου.

2. Όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη και κυρίως από τους χάρτες των περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Νατούρα 2000 του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας (<http://mapsportal.yren.gr>),

ο υδροηλεκτρικός σταθμός στη Γλύστρα και τμήμα του ταμιευτήρα, από το Αρματωλικό έως το Φράγμα, ευρίσκονται εντός της Ζώνης Ειδικής Προστασίας της Ορνιθοπανίδας (ΖΕΠ) με την ονομασία «Ευρύτερη Περιοχή Αθαμανικών Ορέων» με κωδικό GR 2130013,

η ανωτέρω ΖΕΠ εκτείνεται δυτικά του σχεδιαζόμενου υδροταμιευτήρα σε ολόκληρο το μήκος του και σε άμεση γειτνίαση με αυτόν,

το κατάντι του φράγματος τμήμα του Αχελώου, που ονομάσθηκε Υδάτινο Σώμα Αχελώος Π.9, με κωδικό GR 0415R000200052N, το οποίο εξ αιτίας της εκτροπής των υδάτων προς τον υδροηλεκτρικό σταθμό της Γλύστρας θα μετατραπεί σε Ιδιαιτέρως Τροποποιημένο Υδάτινο Σώμα (ΙΤΥΣ), ευρίσκεται εξ ολοκλήρου εντός της ΖΕΠ.

3. Τα είδη χαρακτηρισμού της ανωτέρω ΖΕΠ είναι το όρνιο, ο φιδαιτός, ο χρυσαετός, ο πετρίτης και ο δρυομυγοχάφτης, ενώ είδος οριοθέτησης είναι ο σφηκιάρης. Όλα περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών κι επομένως αποτελούν είδη προτεραιότητας. Εντούτοις, η εγκριθείσα ΕΟΑ ουδόλως ασχολήθηκε με τις ενδεχόμενες επιπτώσεις των έργων και των τροποποιήσεων των υδάτινων σωμάτων του Αχελώου στα είδη αυτά.

4. Στην εγκριθείσα ΕΟΑ βεβαιώνεται ότι ακολουθήθηκαν οι προδιαγραφές του παραρτήματος 3.2.1 της ΥΑ 170225/2014, σύμφωνα με τις διατάξεις του οποίου, οι εργασίες πεδίου διάρκειας 20-60 ημερών είναι υποχρεωτικές, προκειμένου περί έργων της υποκατηγορίας Α1, υλοποιούμενων εντός ΖΕΠ. Εντούτοις, οι συντάκτες

αυτής δεν πραγματοποιήσαν εργασίες/μετρήσεις πεδίου, εκτιμώντας ότι «για την ανωτέρω προστατευόμενη περιοχή Νατούρα υπάρχουν επαρκή, τεκμηριωμένα, αξιόπιστα και αξιοποιήσιμα στοιχεία και καταγραφές, τα οποία είναι πρόσφατα....» (ΕΟΑ σελ.14). Τα διαθέσιμα στοιχεία που έλαβαν υπόψιν τους είναι τα τυποποιημένα δελτία δεδομένων του 2020, οι 3^η & 4^η εκθέσεις αναφοράς στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η τελευταία έκθεση εφαρμογής της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ για την περίοδο 2008-2012, η Μελέτη 9 «εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών ορνιθοπανίδας στην Ελλάδα» του Αυγούστου 2014 και τα παραδοτέα του έργου «προσδιορισμός συμβατών δραστηριοτήτων σε σχέση με τα είδη χαρακτηρισμού των ΖΕΠ» του Ιουλίου 2009, καθώς και διάφορα άλλα στοιχεία που αναφέρονται στις σελίδες 16, 17 της ΕΟΑ. Σύμφωνα με τις ρητές διατάξεις του παραρτήματος 3.2.2. της ΥΑ 170225/2014, τα Τυποποιημένα Δελτία και οι εκθέσεις αναφοράς ή εφαρμογής δεν θεωρούνται «αναλυτικά» ή επαρκή στοιχεία. Από τα υπόλοιπα στοιχεία τα οποία επικαλείται η ΕΟΑ, μόνον η μελέτη 9 «εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών ορνιθοπανίδας στην Ελλάδα» περιέχει στοιχεία πληθυσμιακής κατάστασης των ειδών χαρακτηρισμού της ΖΕΠ GR 2130013. Άλλωστε, στην Μελέτη 9 και μόνον στηρίχθηκε η ΕΟΑ, προκειμένου να καταγράψει τα χαρακτηριστικά των ειδών ορνιθοπανίδας της ΖΕΠ, όπως προκύπτει από τις παραγράφους 2.3.1.3. και 2.3.1.4 αυτής (σελ. 73-76). Από τα παρατιθέμενα όμως εκεί στοιχεία (τοπικές αριθμητικές καταγραφές) αποδεικνύεται ότι για το όρνιο υπάρχει απόλυτη έλλειψη πληροφορίας, ενώ και για τα υπόλοιπα είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ (Πετρίτης, Χρυσαιτός, φιδαιτός, Δρυομυγοχάφτης) καταγράφεται έλλειψη πληροφορίας για τις βιολογικές και τις χρονικές περιόδους.

Υπό τα ανωτέρω δεδομένα επεβάλλετο εν προκειμένω η διενέργεια έρευνας και μετρήσεων πεδίου, όπως απαιτεί η ΥΑ 170225/2014.

5. Τα συμπεράσματα της εγκριθείσας ΕΟΑ για την Ιονική Πέστροφα και για την καφέ αρκούδα έρχονται σε πλήρη αντίθεση με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΕΣΔ) για τα αυτόχθονα είδη πέστροφας (ΦΕΚ Β,3722/2021) και με το ΕΣΔ 2020 για την καφέ αρκούδα αντιστοίχως.

A) Σύμφωνα με το πρώτο ανωτέρω ΕΣΔ «...τα φράγματα και οι ταμιευτήρες αποτελούν τη σημαντικότερη απειλή για τους ιχθυοπληθυσμούς στα Βαλκάνια..... κατ'επέκταση αποτελούν σημαντική απειλή για τη βιοποικιλότητα της Ευρώπης..... Η παρουσία ταμιευτήρα μετατρέπει το ποτάμιο οικοσύστημα ανάντη του φράγματος σε λιμναίο. Για τις πέστροφες με την ήδη περιορισμένη κατανομή το αποτέλεσμα είναι η έκταση που απομένει διαθέσιμη να περιορίζεται μεταξύ των πηγών και των ταμιευτήρων..... Η ικανότητα των πεστροφών να επιβιώσουν στους ταμιευτήρες **δεν έχει αποδειχθεί**. Θα μπορούσαν να σχηματισθούν λιμναίοι πληθυσμοί που κατά τη θερμότερη περίοδο του έτους θα περιορίζονται στα βαθύτερα και ψυχρότερα στρώματα. **Ωστόσο για την αναπαραγωγή απαιτείται πρόσβαση στα κατάλληλα ενδιαίτηματα ψυχρών ρεόντων υδάτων των ορεινών ρεμάτων».**

Παρά τα ανωτέρω θεσμικώς κατοχυρωμένα επιστημονικά δεδομένα, η ΕΟΑ κρίνει ότι «η άγρια πέστροφα θα ευδοκιμήσει στον ταμιευτήρα Μεσοχώρας σχηματίζοντας λιμναίους πληθυσμούς...» (σελ.122). Τονίζεται συναφώς, ότι αυτοτελή πλημμέλεια της ΕΟΑ συνιστά η παράλειψή της να εκτιμήσει τις σωρευτικές επιπτώσεις στους πληθυσμούς της πέστροφας, των ταμιευτήρων, των μικρών Υ/Η έργων και των έργων συγκράτησης της στερεομεταφοράς, που προβλέπονται στα συμβάλλοντα στον Αχελώο ορεινά υδατορρεύματα.

B) Όπως προκύπτει από τους χάρτες του ΕΣΔ για την καφέ αρκούδα, η περιοχή ανάντη του φράγματος της Μεσοχώρας αποτελεί περιοχή **μόνιμης παρουσίας/αναπαραγωγής του είδους**. Εντούτοις η ΕΟΑ, δίχως μετρήσεις πεδίου και δίχως αναφορά σε οποιαδήποτε πηγή, εκτιμά ότι η αρκούδα «**έχει οριακή κατανομή στην περιοχή και μόνο ελάχιστα άτομα περιπλανώνται σπανίως στην περιοχή δυτικά του ποταμού Αχελώου για λίγο χρονικό διάστημα**». Ως αποτέλεσμα αυτής της αυθαίρετης εκτίμησης, δεν υπάρχει οποιαδήποτε εκτίμηση επιπτώσεων στο είδος, παρά το αυταπόδεικτο γεγονός (το οποίο προέβλεπαν όλες οι ΜΠΕ για τα έργα εκτροπής) ότι ο ταμιευτήρας θα λειτουργήσει ως τεχνητός φραγμός στην μετακίνησή του κι επομένως θα κατακερματίσει το ενδιαίτημά του.

Επειδή η προσβαλλόμενη αντίκειται στο Σύνταγμα και στο Κοινοτικό Δίκαιο.

Επειδή η παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας συνιστά σκοπό δημοσίου συμφέροντος και δραστηριότητα βιώσιμης ανάπτυξης μόνον όταν γίνεται κατά τρόπο διασφαλίζοντα τη βιωσιμότητα των υδατικών συστημάτων.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΖΗΤΟΥΜΕ

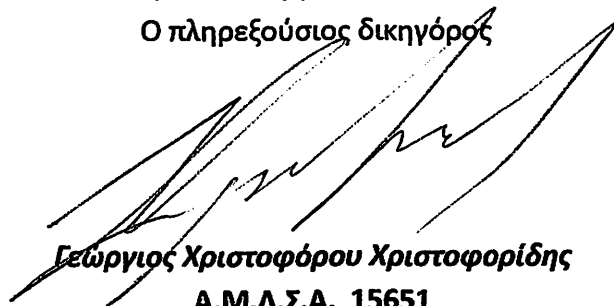
Να γίνει δεκτή η παρούσα Αίτηση.

Να ακυρωθεί η υπ' αριθ. πρωτοκ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/122534/7715//21-12-2021 απόφαση του γενικού διευθυντού περιβαλλοντικής πολιτικής με θέμα την έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) για την κατασκευή και λειτουργία του έργου : Υδροηλεκτρικό Έργο (ΥΗΕ) Μεσοχώρας, στον ποταμό Αχελώο, Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων, καθώς και κάθε άλλη προγενέστερη ή μεταγενέστερη πράξη που ήθελε θεωρηθεί ως συμπροσβαλλόμενη.

Να καταδικασθεί το αντίδικο στην καταβολή της όλης δικαστικής μας δαπάνης και της αμοιβής του πληρεξουσίου δικηγόρου μας.

Αθήνα 7 Φεβρουαρίου 2022

Ο πληρεξούσιος δικηγόρος

Γεώργιος Χριστοφόρου Χριστοφορίδης

Α.Μ.Δ.Σ.Α. 15651